

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm I. eod. Tit. in 6. Consuetudinis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

gruebat, seu quia à Legislatore dispensationem, liberationemque acceperunt. Videri possunt, quæ docui lib. 1. Theol. moral. tr. 4. cap. 3. n. 4. & c. vlt. n. 15.

Ex dictis defedi potest doctrina Iuristarum, quam cit. c. 12. n. 4. refert Suarez; Si error sit facti & quasi materialis, non posse consuetudinem iuris introduci; secus si error sit iuris, seu circa obligationem; adeoq; quasi formalis. Verum enim est, si populus seu Communitas circa legem erret, existimans latam esse, cum lata non sit; aut non latam esse, cum lata sit; ex hoc errore consuetudinem introductam, vires non acquirere: secus verò est, si populus sciens legem latam, aut non latam esse, erret autem circa obligationem: siue quia actum aliquem publice exercet, ac frequentat, non tanquam ex libera voluntate (per eiusmodi enim voluntarios actus nunquam introducitur ius consuetudinis) sed quasi ex obligatione; cum tamen initio, siue in primordio introductionis, nulla subest: siue quia contra legem, vigorem suum habentem, operatur bonâ fide existimans, se eâ non obligari, vti supra explicatum.

CAPITVLVM I. eod. Tit.
in 6.

Consuetudinîs.

PARAPHRASIS.

Consuetudo, quantumuis immemoralis asferatur, (vt canonicus in ecclesia sua, vnâ cum præbenda canonicali, duas dignitates, aut duos personatus; aut duo officia siue administrationes, vel dignitatem & personatum, dignitatem seu personatum & officium, absque Sedis Apostolicæ dispensatione obtineat) tanquam corruptela à Bonifac. VIII. Papa reprobatur: cum sit sacris canonibus inimica, & ab ambitionis radice procedat. Quare, licet iuramento firmata sit, obseruanda non est; quia iuramentum non est vinculum iniquitatis. Statuitque Pontifex, vt in posterum nulli liceat, ni vnâ dignitatem, personatum, aut administrationem vel offi-

cium perpetuum (cum vix vnum dignè quis adimplere possit) vnâ cum præbenda, absque Sedis Apostolicæ dispensatione, in eadem ecclesia obtinere, aut obtenta retinere: Quòd si secus factum fuerit, irritum censi debet.

SUMMARIVM.

1. Dignitas, personatus, & officium quid sint, & in quo differant.
2. Consuetudo à sacris canonibus reprobata vires acquirere nunquam potest, etiamsi iurata sit.
3. Talis est, vt vnus in eadem ecclesia dignitates, personatus, aut officia obtineat vnâ cum præbenda.
4. Potest tamen id fieri per Sedis Apostolicæ dispensationem.
5. Inualida est autem dispensatio, si obreptio aliqua ex parte impetrantis intercesserit. Si nulla obreptio intercesserit, illicita nihilominus erit, si Pontifex sine iusta ratione necessitatis vel utilitatis dispenserit, peccabitque Pontifex ita dispensando, & is, qui dispensationem petit, eaque vitur.
6. Valida est consuetudo, statutum, aut Episcopi dispensatio, vt vnus in eadem ecclesia cum canonicali præbenda dignitatem, personatum, aut officium obtineat, v. g. idem sit Præpositus & Canonicus.
7. Et tali duplices distributiones quotidiana, duo item suffragia in electione competunt; nisi ecclesiarum consuetudo contrarium teneat, aut dignitati v. g. Archidiacono aut Officiali principali per se non competat suffragium.

NOTANDVM I. Dignitas, personatus, & officium interdum pro diuersis accipiuntur, vti hic apparet, & explicat Ioan. Andr. hic, Axor tom. 2. lib. 3. cap. 13. q. 5. Rodriq. tom. 1. reg. qq. q. 23. a. 9. quòd dignitas sit præminètia in ecclesia cum iurisdictione seu administratione, vt Prælatura, & apud nos Decanatus ecclesiæ Cathedralis. Personatus sit præminètia in ecclesia absq; iurisdictione.

dictione, ut apud nos est Præpositura in ecclesijs secularibus, & Definitores regulares, ait Rodriq. censeri possunt personarum habere. Officium (simplex intellige) est administratio aliqua, sine præ eminentia, & iurisdictione externi fori, v.g. officium Custodis, Thesaurarii, quippe qui ratione officij alios canonicos non antecedunt. Interdum verò dignitas & personatus pro eisdem accipiuntur, uti videre licet in c. cum M. 8. de Constit. & c. cum olim 6. hoc tit. in antiq. Præpositura quoque officium appellatur, (sed non simplex) in c. dudum n. 22. de elect. Archidiaconatus quoque, uti videre est tit. 23. lib. 1. decret. de offic. Archidiaconi. Dixi de hac re in mor. Theol. lib. 4. fr. 2. cap. 4. n. 4. §. Alia verò.

- 2 NOTANDUM II. Consuetudo, quæ ut ecclesijs damnosa, & morum corruptela, à sacris canonibus reprobata est, vires acquirere nunquam potest, etiam si iurata sit: quia iuramentum non est vinculum iniquitatis, c. quanto 18. de iureiur. Talis hic censetur esse consuetudo, ut aliquis in eadem ecclesia, vna cum præbenda, duas dignitates, personatus, aut officia obtineat: quia id ambitionem & cupiditatem nutrit, præbet occasionem negligendi rerum ecclesiasticarum administrationem, ideòque ecclesijs damnosa est. Talis quoque est consuetudo, ut Episcopus alium episcopatum, vel Prælatum aliam Prælaturam acceptet, aut suo episcopatu vel Prælaturâ relicta ad aliam propriâ auctoritate se transferat, iuxta c. cum venerabilis 7. hoc tit. in antiq. Esset enim hæc consuetudo ecclesijs noxia, sacris canonibus, & institutioni muneris episcopalis aut pastoralis, contraria: quandoquidem Prælatum, præsertim Episcopum, veluti spirituale cum ecclesia sua matrimonium contrahit, c. 2. de translat. episcopi.

Obijecitur: Si irrationabile, ecclesiæ damnosum, & sacris canonibus inimicum est, quòd vnus in eadem ecclesia duas dignitates, duos personatus obtineat, tum ne quidè per Sedis Apostolicæ dispensationem id fieri poterit, cuius contrarium dicitur in textu huius c. Similiter si ecclesijs damnosum

est, atque institutioni primæ episcopalis seu pastoralis officij repugnans, quòd vnus duos, pluresue episcopatus, aut prælaturas retineat, cum valde felix sit ille censendus, inquit Concil. Trid. sess. 7. c. 2. de reform. cni vnâ ecclesiam bene & fructuosè, & cum animarum salute, regere contigerit, sequi inde videtur, quòd neque Papa id permittere aut decernere possit. Resp. negando, id esse consequens. Licet enim statutum, seu introducta consuetudo, ut tale quid ordinariè fiat, aut fieri possit, non possit non esse ecclesijs & saluti animarum noxia, adeòque reprobata: non tamen ita reprobata, aut noxia est Roman. Pontificis dispensatio pro hac, aut alia vice; cum ea ob peculiare circumstantias conongtari, & utilis esse possit. Simili ratione, aiunt DD. apud Rochem ia c. vlt. de consuet. n. 190. non valere statutum aut consuetudinem, ut iniusti homicidæ, aut latrones, si pecuniariam aliquam mulctam soluerint, liberi pronuncientur: Esset enim Reipubl. noxia, & delinquendi, iniuriæque inferendi fomitem ministraret. Et tamen Princeps, siue is qui Reipubl. præest, in certo casu vitam Reo condonare, aut mortis supplicium in pecuniariam mulctam commutare non prohibetur.

Porrò si Pontifex sine iusta ratione utilitatis seu necessitatis, super huiusmodi beneficiorum pluralitate, contra sacrorum canonum instituta, dispenset, refert, vtrum obreptio aliqua ex parte impetrantis acciderit, necne: Si prius, irrita est dispensationis gratia, Quamobrem Concil. Trident. præcipit sess. 7. cap. 5. de reform. ut Ordinarij locorum quoscunque plura curata, aut alia incompatibilia beneficia ecclesiastica obtinentes, dispensationes suas exhiberi districte compellant. Sin posterius, valida quidem est dispensatio, argum. c. 2. de præbend. in 6. peccat tamen Pontifex ita dispensando; sed & is, qui dispensationem petit, eaque utitur: Neque in conscientia tutus est, beneficiorum pluralitatem retinendo, maxime si eorum fructus abundantes inutiliter consumere, atque in ecclesiæ utilitatem non multa agere pergat. Sane enimerò aliquis

aliqui, imò, (vti sancta Trident. Synodus sefs. 4. cap. 17. de reform. ait) *multi, qui improbe cupiditatis affectu, se ipsos, non Deum decipiunt*, plures diuersarum ecclesiarum personatus, aliãue beneficia, cum fructuum ecclesiasticorum abundantia obtinent, ac retinent; indẽque ortij, deliciarum, ac luxus, non raro scandali occasionem accipiunt, ecclesiã autẽ, saluti animarum, atque pietati & Religioni augendã parũ in feruiunt, nonnunquam magis incommoðant. Hi in conscientia tuti non sunt, sed neque Ecclesiarum Prælati, nisi eiusmodi abusus, cum se occasio obtulerit, tollere aggrediantur.

6. NOTANDUM III. Valida est ecclesiã alicuius consuetudo, aut statutum, sicuti & Episcopi dispensatio, vt vnus in eadem ecclesia, cum canonicali præbenda, dignitatem, personatum, aut officium obtineat, v. g. idem sit Præpositus & Canonicus. Ita Gl. hic ver. nisi vnicum, Anton. de Butrio n. 4. & seqq. Philipp. Francus n. 7. & sumitur ex c. eam te 7. de rescriptis, vbi Archidiaconus erat etiam Canonicus, & ex hoc c. per sensum contrarium: Cum enim Papa dicat, duas dignitates vel officia à Canonicis in eadem ecclesia obtineri non posse, absque Papali dispensatione, satis indicat, vnã dignitatem, vel vnũ officium cum canonicali præbenda, absque Papæ dispensatione, haberi posse; videl. vigore consuetudinis, aut statuti, vel dispensationis episcopalis, prout etiam tradidit Gl. in Clem. vlt. in fine, post Innoc. quòd in duobus canonicis eiusdem ecclesiã non possit Episcopus dispensare, licet dispensare possit in canonia & personatu, vel officio.

Hinc regulam tradit cit. Gl. fia. Dominic. & Francus hic n. 7. Ant. n. 5. quòd in eadem ecclesia, absque Papali dispensatione, nõ possit quis esse triplex: sed neque possit esse aliquis duplex in beneficiis vniformibus, v. g. habere duos canonicatus in eadem ecclesia; Et ne quidem per modum connexionis, vti ijdem DD. notant, ex c. literas 9. de præb. Atque ideo canones magis abhorrent à duobus beneficiis vniformibus in eadem ecclesia, quàm à duobus curatis in ecclesiis diuersis. Vti colligitur ex c. super eo 6. de præb. in 6.

& docui lib. 4. Th. moral. tr. 2. cap. 8. num. 5.

QVÆSTIO est; Si quis cum canonicali præbenda dignitatem aut personatum obtineat, an ei duplices distributiones quotidianæ debeantur; duo item suffragia in electione competant, videl. quatenus Canonicus est, & Præpositus? Responsio est affirmatiua, ex communiore & probabiliore sententia, Innoc. in c. cum olim, de sent. & re iudic. ibid. Ioan. Andr. n. 8. Abb. n. 6. Probi hic n. 7. Quia 7 nihil prohibet, diuersa iura in eadem persona concurrere, sicut colligitur ex l. tutorem 21. ff. de his quæ vt indignis &c. vbi ex Bartolo refertur, quando plura iura concurrunt in persona vnus, perinde est ac si concurrant in personis diuersorum. Excipe primò: Nisi ecclesiarum consuetudo contrarium teneat, quæ sanè, inquit Ioan. Andr. æquissima videtur, vt singuli vnã tantum vocem habeant, sicuti & vnũ os, vnũque caput.

Excipe secundò: Si dignitati v. g. Archidiacono, aut Officiali principali per se non competat suffragium in Capitulo, tum propter adeptionem canonicatus vnicum, non duo suffragia habiturum esse, satis constat. Et similia dici debent de quotidianis distributionibus.

CAPITVLVM II.

Non putamus.

PARAPHRASIS.

Bonifacius VIII. Papa hic respondet; Non arbitrari se, consuetudinem, quantocumque tempore de facto fuerit obseruata, rationi consonam esse, vt ab Officiali Episcopi ad eundem Episcopum appelletur, cum idem sit vtriusque auditorium, adeoque appellatio ab eodem ad eundem interposita videretur.

SUMMARIVM.

1. Consuetudo, quæ est contra substantiam rei, de iure impossibilis & irrationabilis iudicari debet.

Cc

2. Vnde